Norvegai, stintos, žibintai ir dar šis tas...

Parašė Paulius Korsakas
Pirmadienis, 09 Sausis 2012 22:26

Vasaris ir kovas – tai mėnesiai, kai stintos, iš Baltijos jūros, kirtusios Kuršių marias, ima kilti aukštyn, į upes. Ta upė, be abejo, yra Nemunas. Bet į jį stintos suplaukia ne vien Atmata. Stintos plaukia ir Skirvyte, todėl jų galima pagauti ir ten. Stintos, kaip visi žinome, yra panašios į lašišinių šeimos žuvis, todėl jų elgesys panašus į visų lašišinių žuvų. Jos, kaip lašišos ar šlakiai, kyla aukštyn į upes neršti. Taip pat, beje, elgiasi ir žiobriai, nors lašišinių šeimai jie nepriklauso. Tačiau tai visai nesvarbu. Kad ir kaip ten būtų, stinta – vienintelė iš jūros atplaukianti žuvis, kurią Lietuvoje galima gaudyti be jokių licencijų ar kitų apribojimų, žodžiu, nepaisant ilgio matų, vienetų ir t.t. Galioja tik vienas draudimas: negalima imti daugiau nei penkių kilogramų. Nors… Turint omenyje stintas, jį būtų galima ir pakeisti. Kodėl taip sakau? Kartą po žvejybos su vienu Norvegijos meškeriotoju prie laužiuko aptarinėjome žūklės ypatumus. Užsiminiau, kad Lietuvoje žvejojama stinta – žuvis, kvepianti agurkais. Kai pasakojau, jog ant Kuršių marių ledo degamos švieselės, kad viliotų stintas, kai pasakojau, kaip stintos gaudomos ir mėgiamos, norvegas žiūrėjo į mane kaip į kokią Hamleto tėvo šmėklą. Kai baigiau, jis pasitikslino, ar mes tikrai gaudome šias žuvis. Tada automatiškai ištiesęs ranką čiupo degtinės stikliuką… Nieko nesuprasdamas paklausiau, ko jis taip nustebo. Pasirodo, ir Norvegijoje kovo gale – balandžio pradžioje iš šiaurės jūros į flordus neršti praukia stintos. Tuo metu spesialiais metaliniais tinklais užtveriamos visos flordų angos, kad ten nepatektų mūsų mielųjų stintų. Užtveriama tam, kad stintos nesuėstų lašišų, upėtakių, menkių ar kitų žuvų, kurios Norvegijoje vertinamos labiau, mailiaus. Žodžiu, norvegai stintas laiko parazitais.

Mes, lietuviai, laikomės šimtamečių tradicijų: ypatingai stintas gaudome, tada kepame, marinuojame, šimtą gramų jomis užkandame. Jei būčiau stinta, vos sužinojusi apie užtvaras spjaučiau į viską ir neršti plaukčiau į Lietuvą. Čia visi, užuot statę metalines užtvaras, džiaugdamiesi laukia jų pasirodant.

Taigi. Stintos iš Baltijos jūros į Kuršių marias patenka pro Klaipėdos uosto vartus. Dabar kai pasakoju, jos kaip tik ten – ties Smiltynės molu – ir kimba. Klaipėdos žvejai ten ir gaudo stintas. Kaip žinia, dažniausiai stintos gaudomos naktį. Nesakau, kad jų neužkimba ir dieną, tačiau naktį jos kimba geriau. Kaip ir vėgėlės, kurios naktį geriau kimba tada, kai ant kranto yra koks nors apšvietimas. Stintos taip pat naktį kimba geriau tada, kai krante yra koks nors šviesos šaltinis. Matyt, nė vienas mokslininkas nesidomėjo, kodėl taip yra, tačiau faktas, kad šviesa vilioja stintas. Senąja perkėla persikėlę į Smiltynės pusę, ant molo rasite žibintų. Taigi stintos naktį kimba ties pirmu, antru, septintu, aštuntu ir vienuolliktu-tryliktu žibintu. Ten žvejai sėdi ir pagauna stintų ne dėl to, kad ten stebuklingos vietos, o todėl, kad būtent šie žibintai šviečia naktį. Kaip minėjau, stintos mėgsta šviesą. Beje, nebūtina ieškoti veikiančių žibintų. Kai yra galimybių, galima elgtis it taip: pavyzdžiui, ties devintu žibintu gyvena žmogus. Nors jo žibintas nešviečia, iš namų atsivedęs laidą žmogelis naktį įsijungia tokį halogeną, kad visi galėtų pavydėti. Žodžiu, žmogus ramiausiai gaudo ir pagauna stintų. Tai gal ne be reikalo Klaipėdos merijai nerūpi, kad naktį molas neapšviestas – už valdininkus pasirūpina žvejai.

Gaudant naktį metimo nuotolis visai nesvarbus. Valas nuledžiamas prie pat molo. Svarbu tik, kad būtų apšvietimas. Tada stintos kimba. Tiesa, šiose vietose žvejojama ir dieną, tačiau dieną svarbu, kokius įrankius naudoji: kuo toliau užmesi, tuo didesnė tikimybė sugauti stintą.

Vėliau stintos pradeda kilti aukštyn: praplaukusios Kuršių marias ir Atmatą ar Skirvytę, jos pasklinda po mažesnes upes ir traukia nerštaviečių link. Bene pagrindinė tranzitinė upė yra Minija. Minija stintos aukštai nekyla, gal tik iki Priekulės. Šiose vietose ir neršia. Viena iš geriausių stintų žūklės vietų – Minijos žemupys, vietos ties Mingės kaimu. Čia žvejoti gera ne vien todėl, kad stūkso patogus pylimas, bet ir todėl, kad šiose vietose dugnas gana švarus, be to, gana gilu (apie 5-6 metrus ties upės viduriu). Pavyzdžiui, Atmatoje ar Skirvytėje žvejoti stintas sudėtinga, taigi čia jos daugiau gaudomos pramoniniu būdu. Meškeriotojui čia nepatogu, nes srovė didelė, aukštas vanduo neša daug šiukšlių, kurios nuotat kimba už valo ir trukdo žvejoti. Minija lėta upė, ypač ties Mingės kaimu, todėl srovė čia ne tokia stipri, mažiau šiukšlių. Būtent čia pavasario pabaigoje susėda visi Lietuvos žvejai ir sėdės visą kovą. Tiesa, pastebėta, kad į Miniją stintos įplaukia dideliu būriu ir visas būrys kyla upe aukštyn. Pernai (panašu, kad ir šiemet), pavyzdžiui, staiga užėjus šalčiams, būrys ties Minge sustojo ir nebekilo aukštyn. Tuomet atrodo, kad žvejai pateko į rojų. Žuvų daugybė, ir žūklės laimikiai pranoksta pačius didžiausius lūkesčius. Žūklės įrankiai paprasti – dugninė “Feeder” meškerė; viršūnės jautrumasnėra svarbus. Naudojami apvalūs arba pailgi kriaušės formos švinai su suktukais: užmetus į kitą krantą jie ridenasi dugnu. Kuo geriau švinai rieda dugnu, tuo dažniau užkimba žuvis. Kai švinas stovi vietoje, reikia laukti, kol užkibs stinta.

Konstruojama penkių kabliukų sistemėlė. Seniau stintas žvejodavo blizgutėmis, atrodo, viskas buvo neblogai. Tačiau laikai keičiasi, žūklė tobulėja. Žvejai pastebėjo: nors žuvys ir kimba ant blizgučių, tačiau drumstame vandenyje blizgutės prastai matyti. Išradingi meškeriotojai ėmė naudoti po vandeniu švytinčius masalus. Kas švyti po vandeniu? Aišku, fosforas. Fosforinės blizgutės buvo gaminamos ir ankščiau, tačiau buvo gana brangios – viena blizgutė kainuodavo

apie litą. Žvejojant blizgutės dažnai užsikabina už dugno, susipainioja su kaimyno meškere ir nutrūksta. Taigi prarandama ne taip jau ir mažai. Išradingi žvejai dabar naudoja fosforinius “kembrikus”. Tai populariausias šiuolaikinės stintų žūklės atributas. Šį nuostabų dalyką sugalvojo Vladas Valukonis, kurio sūnus yra azartiškas stintų žvejys. Norėdamas, kad sūnui būtų lengviau žvejoti, be to, stengdamasis, kad žvejyba atsieitų kuo pigiau, Vladas sugalvojo sumaišyti gumą su fosforo elementais. Eksperimentas pavyko. Paprasto, bet veikmingo masalo pakelis, kuriame yra dešims fosforo gumyčių, tekainuoja pusantro lito.

Fosforinė gumytė ant kabliuko veriama taip, kad liktų vietos stintos porcijai. Noriu priminti, kad sugauti pirmąją stintą dažnai gana sunku, todėl daugelis žvejų žvejybai ruošiasi iš anksto – tiesiog parduotuvėje nusiperka kuoją. Pastebėta, kad stintos geriau kimba būtent ant stintos. O ne ant kokios nors kitos žuvies gabaliuko. Norėčiau priminti, vadinamąją porciją. Visas žuvies šonas gražiai nupjaunamas ir supjaustomas 3 mm pločio ir 6 mm ilgio juostelėmis. Tokias juosteles per kabliuką galima permauti du kartus – jos tvirčiau laikosi. Kai masalas ant kabliuko laikosi tvirtai, viena porcija galima suvilioti daugiau žuvų: rečiau keičiame masalą, sugaištame mažiau laiko.

Dabar vėl imkimės žūklės. Kai švinas rieda dugnu, kibimas panašus į stiproką virptelėjimą, tačiau nebūtina sistemėlės traukti iš vandens. Užtenka pakirsti. Kai yra keli kabliukai, reikia sulaukti bent trijų virptelėjimų. Dėl vienos stintos meškerės traukti neverta. Suskaičiavę tris virptelėjimus, pradėkite traukti meškerę. Traukiant dažnai užkimba dar viena stinta. Tokia žūklė gaži: ir greita, ir produktyvi. Jei reaguosi į kiekvieną pakirtimą ir trauksi po vieną stintą, liksi nesuprastas aplinkinių. Beje, ir pats po geros valandos suvoksi, kad viską galima daryti kitaip. Juk stintų žūklė nėra kokia nors įspudinga kova su žuvimi. Tai tiesiog žūklė, kai prisigaudai žuvies sau, savo šeimai ir kaimynams. Kita vertus, dažnam žvejui tai pirmoji žūklė po žiemos sezono atvirame vandenyje, kai tikrai malonu ištraukti ne vangų žiemos ešeriuką ar įkirėjusį pugžlį, bet spurdančių žuvų grandinėlę.